

ІНТЕГРАЦІЯ БЛОГ-ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ю.Е. Лавриш

м. Київ, Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

lavu@ukr.net

Стаття присвячена питанню впровадження блог-технології у процес навчання іноземній мові. Представлені можливості застосування даної технології, дидактичні функції, характеристики та типи технології. Особливу увагу приділено таким типам блог-технології як блог викладача, студента та колективний блог, оскільки саме ці типи є найбільш ефективними при вивченні іноземної мови у вищому навчальному закладі. Також надані рекомендації, що ґрунтуються на особистому практичному досвіді автора, щодо застосування блог-технології. У навчальний процес. Автор вважає, що впровадження блог-технології в освітній процес є обґрунтованим та доцільним. По-перше, використання технології під час навчання дає можливість досягти певного рівня мовних компетентностей під час навчання у вузі, по-друге, студенти можуть удосконалювати набуті знання та навички у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: блог-технології, Інтернет, освітнє інформаційне середовище, інтерактивність, мовна компетентність, мотивація, поза аудиторна робота.

Вступ. Орієнтація системи викладання іноземних мов на реалізацію комунікативного підходу в процесі навчання призводить до пошуку нових сучасних технологій перегляду змісту, цілей, форм та засобів навчання. Комунікація набуває все більш складного характеру і вимагає від фахівців бути спроможним відповідати постійно зростаючим вимогам світу та суспільства. В умовах розширення міжнародної співпраці збільшується попит на спеціалістів, які легко та впевнено орієнтуються у інформаційно-комунікативному полі професійно обумовленої взаємодії. Реалізація студента вищого навчального закладу як суб'єкта професійної спрямованої комунікації можливе лише за умов застосування засобів інформаційних та комунікативних технологій. Як один із способів оптимізації навчального процесу з метою формування іншомовної компетентності можна розглядати роботу з мережею Інтернет.

Сучасні тенденції розвитку Інтернет мережі потребують перегляду процесів розвитку особистості та шляхів отримання знань у нових соціально-економічних реаліях, коли інтерактивні технології стають універсальним засобом комунікації. Технології Інтернету, до яких відносяться блог-технології, – це певна платформа для комунікативної взаємодії, а не лише для отримання інформації. Вивчаючи методичну літературу з даного питання, ми виокремили певні причини використання Інтернет технологій: інтенсивне застосування комп'ютерних технологій полегшує комплексне формування комунікативних компетентностей, заохочує вивчення мови як реального засобу

комунікації, а не академічного предмету, підвищує рівень креативності студентів та впевненості у власних можливостях; формує вміння самостійної розробки стратегій вирішення навчальних і практичних завдань.

Аналіз наукових праць та досвіду роботи вищих навчальних закладів немовного профілю засвідчив наявність протиріч між:

- вимогами суспільства щодо можливості майбутніх фахівців спілкуватися в іншомовному професійному середовищі та реальним рівнем володіння мовою випускниками немовних спеціальностей вищих навчальних закладів;

- стрімким розвитком інформаційного суспільства та повільним процесом інформатизації іншомовної підготовки спеціалістів;

- необхідністю оновлення змісту, методів та засобів іншомовної підготовки і обмеженістю у часі та реальними дидактичними умовами навчального процесу;

- можливостями інформаційно-комунікативних технологій щодо вивчення іноземної мови та відсутністю нових сучасних засобів навчання, розроблених на основі сучасних способів комунікації і соціальних сервісів.

Одним із можливих шляхів розв'язання зазначених протиріч може стати теоретичне визначення методики застосування інтерактивних технологій. Таким чином, викладене вище зумовлює актуальність проблеми обґрунтування використання блог-технологій у процесі іншомовної професійної підготовки майбутніх інженерів.

Мета даної статті – розкрити сутність та дидактичні особливості застосування блог-технології у процесі викладання іноземної мови у технічному вузі. Ми виокремили такі завдання дослідження: визначити дидактичні функції блог-технологій та довести ефективність застосування даної технології.

Особливе значення для нашого дослідження мали праці з окремих питань інформатизації освіти: концепція дидактичного середовища мережі Інтернет (Е. С. Полат, Е. І. Дмитрієва, Н. Ю. Фоміних, Ю. В. Заболотня); концепція комп'ютерної лінгводидактики (М. Ю. Бухаркіна, М. Воршер, С. В. Тітова); теорія навчання іншомовній комунікації засобами блог-технологій (Л. К. Раїцкая, А. В. Філатова, Г. Барет (H. Barret), А. Девіс (A. Davis), А. Джонсон (A. Johnson), Л. Мілліган (L. Milligan) та ін.)

Визначення блог-технології. Блог (англ. blog, від «web blog» журнал у мережі або щоденник «подій») – це веб-сайт, основний зміст якого – записи, мультимедія або зображення, що регулярно додаються. Веб блог – це соціальна мережа, яка є ефективною з точки зору дидактики, оскільки у блозі можливо зберігати і класифікувати інформацію у будь-якому вигляді, створювати інтернет-спільноти для обговорення проблемних питань, контролювати засвоєння навчального матеріалу через он-лайн тести, опитування, рецензування та дискусії [5]. Популярність технології обумовлена її дидактичними властивостями такими, як доступність, простота у використанні,

ефективність організації інформаційного простору, інтерактивність та мультимедійність.

Необхідно відмітити, що блог відрізняється від звичайного сайту тим, що для його створення не треба володіти глибокими професійними знаннями та вміннями програмування. У блозі можливо створити віртуальну бібліотеку, довідник тощо. Студент сам обирає співрозмовників і адмініструє процес комунікації, що дуже важливо для організації навчальної діяльності з обговорення певного проблемного питання.

Дидактичні функції та характеристики. Застосування блог-технологій у практиці викладання іноземної мови у вузі дозволяє вирішувати такі дидактичні завдання:

- розвивати комунікативні навички у всіх видах мовлення;
- навчити ритміко інтонаційних особливостей мовлення;
- формувати навички самостійної роботи;
- удосконалювати вміння соціальної та культурної взаємодії;
- стимулювати пізнавальну діяльність та мотивацію до подальшого

вивчення іноземної мови.

А.В. Філатова [4, с. 11] виокремлює наступні дидактичні властивості та функції блог-технології:

<i>Дидактичні властивості блогу</i>	<i>Дидактичні функції блогу</i>
Існування у контексті автора	Мотивація пізнавальної діяльності, створення умов для індивідуального навчання, розвиток навчальної автономії та креативності
Інтерактивність за принципом: «я»→«усім», «всі»→«мені»	Формування вміння вести дискусію (аргументація, підведення підсумків, узагальнення, представлення власної думки); розвиток емпатії, удосконалення навичок письмової компетентності.
Ефективність організації інформаційного простору	Можливість оперативного пошуку інформації через систему рубрикації та архівів, оперативного інформування та оновлення інформації
Максимальний ступінь реалізації мультимедійності	Мотивація студентів і формування творчого мислення, удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності з урахуванням індивідуальних стилів навчання.
Простота використання	Удосконалення навичок користування інформаційними технологіями.
Безпека	Забезпечення вільного самовираження

Деякі інші Інтернет технології теж дозволяють великій кількості користувачів спілкуватися у асинхронному режимі. Але на відміну від форумів та листів, блоги – окремий вид асинхронного спілкування, для якого

характерна особлива схема інтерактивності «я»→«усім», «всі»→«мені». Тобто автор блогу звертається до усіх потенційних читачів із свого власного простору. При цьому автор може отримати, а може і не отримати зворотній зв'язок від інших читачів.

Види навчальних блогів. Більшість щоденників мають спільні характеристики: хронологічна організація інформації, доступ до минулих повідомлень, інтерактивність (отримання зворотного зв'язку через коментарі), посилання на інші сайти. Серед поширених блог-сервісів можемо виокремити такі, як Blogger, LiveJournal, WordPress. Ресурси для створення навчальних блогів: SchoolBlogs, Blogosphere.us та Weblogg-ed [3]. У дослідженнях, присвячених проблемі застосування блог-технологій, наведені такі види блогів:

- за автором – особистий, колективний, корпоративний;
- за типом мультимедіа – текстовий, подкаст, відеоблог тощо;
- за особливостями контенту ;
- за технічною платформою;
- за жанром.

Ефективними у навчальному процесі, на нашу думку, є блог викладача (tutor blog), студентський (learner blog) блог, колективний навчальний блог (class blog). Блог викладача містить інформацію щодо академічного предмету, приклади навчального матеріалу, завдання, перелік корисних джерел для самоопрацювання, посилання на он-лайн тести для самоконтролю.

Індивідуальний студентський блог може бути у вигляді електронного портфоліо студента, який може містити колекцію матеріалів, що свідчать про особистий прогрес студента за певний проміжок часу, також відомості щодо родини, захоплень, друзів, цікаві факти та посилання.

Колективний навчальний блог допомагає організувати поза аудиторну роботу у групі і є результатом співпраці викладача та групи студентів. Тут викладач розміщує додаткові навчальні завдання, додаткову формацію, матеріали для коментування з метою обговорення тем навчального курсу. На відміну, від індивідуального блогу, у цьому випадку коментарі студентів розміщено послідовно на одній сторінці, що полегшує ознайомлення із коментарями та стимулює обговорення. Кожен учасник може представити власну думку, почути думку інших, навчитися сприймати культурні відмінності як норму співіснування у сучасному полікультурному світі, розвивати навички критичного мислення. При організації колективного блогу дуже важливо залучати велику кількість людей до обговорення.

Практичні рекомендації. Пропонуємо приклади застосування блог-технології у процесі викладання іноземної мови. Так, для удосконалення писемної компетентності, ми пропонували студентам написати рецензію на документальний фільм, що було представлено на уроці; провести порівняльний аналіз і аргументувати свій вибір відповідно до теми заняття (наприклад, порівняння різних типів з'єднання); підготувати огляд досліджень з теми курсової або дипломної роботи. Під час он-лайн обговорення виконання завдання викладач надає пояснення, поради, оцінку якості виконання завдання,

а студент, у свою чергу, може надати відповідь, власне пояснення або навести аргументи на користь власного варіанту розв'язання завдання. Також блог-технології ефективно використовувати для формування навичок ділового листування, коли студенти пишуть викладачеві офіційні листи, резюме, звіти тощо. За допомогою прикріплення аудіо та відео файлів для прослуховування студенти мають можливість тренувати навички аудіювання. Якість виконання цього завдання або перевіряється відразу на сайті, або є домашнім завданням при підготовці до практичного заняття.

Під час роботи із блог-технологією варто пам'ятати, що її застосування у навчальному процесі має бути методично обґрунтованим і мати чіткий алгоритм інтеграції у навчання, інакше цей вид роботи може стати хаотичною розважальною діяльністю, а студенти будуть сприймати це завдання як додаткове і некорисне. Тому, з метою ефективного впровадження даної технології рекомендується встановити календарний графік публікації завдань та провести пояснювальне тренувальне заняття. Слід звернути увагу на такі особливості роботи із блогами: обговорення частоти та об'єму розміщення повідомлень по темі, регулярності коментування і кількості гіперпосилань; вимагати від студентів дотримуватись вимог, пов'язаних із використанням мовних норм та мережевого етикету; слідкувати за якістю дотримання правил оформлення посилань та цитування.

Також важливою є підтримка викладача та вчасний зворотній зв'язок і аналіз результатів навчальної діяльності. Метою такої підтримки, на нашу думку, є створення умов для посиленої активності студентів через творчі завдання та організація комунікативних умов для підтримки активності студентів. Ми вважаємо, що саме якість співпраці може слугувати показником успіху освітньої взаємодії засобами блог-технології.

Завдяки блогам активується пізнавальна діяльність студентів, підвищується мотивація до вивчення мови та рівень творчої реалізації, удосконалюються навички пошуку та аналізу інформації, формуються навички критичного мислення, самостійної роботи. Блоги створюють оптимальні умови для формування міжкультурної компетентності.

Висновки. На основі викладених результатів дослідження робимо висновок, що використання блог-технології є ефективним засобом адміністрування навчального процесу та творчого саморозвитку студентів, відповідно до визначених дидактичних функцій технології. Результатом успішного впровадження представленої технології ми вважаємо підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови, більш свідоме та відповідальне ставлення до навчального процесу, що доводять якість письмових робіт та виконання творчих завдань. Творчі роботи студентів містять більший відсоток наукового компоненту, також наявні більш складні граматичні та лексичні структури, коректність дотримання правил цитування та оформлення джерел. Можемо стверджувати, що освітнє середовище, яке створюється на базі засобів інформаційно-комунікативних технологій у процесі іншомовної підготовки студентів вищих навчальних технічних закладів, є

адекватним сучасним цілям і завданням вищої освіти, а саме формування у студентів професійних комунікативних навичок та оволодіння актуальними та універсальними способами діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заболотня Ю.В. Модель інформаційно-освітнього середовища ВНЗ / Ю.В. Заболотня // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2011.–Вип.31.–С. 301–310.

2. Ничкало Н.Г. Ключові напрями педагогічних досліджень з проблем використання інформаційно-телекомунікативних технологій / Н.Г.Ничкало // Інформаційно-телекомунікативні технології у сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб.наук.праць.–Львів, 2006.–С.21–29.

3. Титова С.В. Информационно-коммуникационные технологии в гуманитарном образовании: теория и практика: пособие для студентов и аспирантов языковых факультетов университетов / С. В. Титова. – М.: П-Центр., 2009.–240с.

4. Филатова А.В. Оптимизация преподавания иностранных языков посредством блог-технологий: автореф. дис.на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец.13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» / Анна Владимировна Филатова. – Москва, 2009.– 24с.

5. Сысоев П. В. Технологии WEB 2.0 в создании виртуальной образовательной среды для изучения иностранного языка / П. В. Сысоев, М. Н. Евстегнеев // Иностранные языки в школе. –2009.–№3.–С.27-31.

References

1. Zabolotnia, Yu.V. (Ed.) (2011) Information and educational environment model for Universities. Kryvyi Rig, Ukraine: Pedagogic of High and Secondary School, Vol.31 [in Ukrainian].

2. Nychkalo, N.G. (Ed.) (2006) Key approaches of pedagogical researchers for information and telecommunication technology application. Lviv, Ukraine: Information and telecommunication technologies in education [in Ukrainian].

3. Titova, S.V. (Ed.) (2009) Information and telecommunication technologies in humanitarian education, Moscow, Russia [in Russian].

4. Filatova, A.V. (Ed.) (2009) Teaching optimization via blog technology: scientific thesis. Moscow, Russia [in Russian].

5. Sysoev, P.V. (Ed.) (2009). WEB2.0 technology for virtual education environment creation for foreign language study. Foreign languages in school, Russia [in Russian].

Ю.Э. Лавриш. Интеграция блог-технологий в процесс преподавания иностранных языков

В статье описаны особенности использования блог-технологии в процессе обучения иностранному языку. Рассматриваются возможности использования блог-технологий для образовательных целей, дидактические функции, характеристики, виды данной технологии. Особое внимание уделено таким видам блог-технологий как: блог преподавателя, студента и коллективный блог, поскольку именно эти виды технологии являются наиболее эффективными при изучении иностранного языка в высшем учебном заведении. Также представлены рекомендации, основанные на личном практическом опыте автора по внедрению

данной технологии в учебный процесс. Автор считает, что внедрение блог-технологии в образование является обоснованным. Во-первых, использование технологии в обучении иностранному языку позволяет достичь определенного уровня иноязычной компетенции в период обучения в вузе, во-вторых, совершенствовать приобретенные знания, навыки и умения в последующей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: блог-технология, Интернет, образовательная информационная среда, интерактивность, языковая компетентность, мотивация, вне аудиторная работа.

Yu. Lavrysh. Blog-technology integration into the foreign languages teaching process.

The article deals with the blog-technology implementation into the educational process and examines the integration of blogs into the second language teacher education process with the aim of evaluating its effectiveness. Possibilities of use blog technologies for the educational purposes, kinds and categories of use the blog Internet resources with students are considered in the article. The educational purpose of this technology is to form and master language skills and knowledge. Main types, characteristics, educational functions and objectives are defined. The detailed description of such educational blog types as a tutor blog, a learner blog and a group blog is presented since these types are considered to be the most effective ones for language study among all other types of blogs. There are also some practical recommendations for the blog-technology implementation into the language learning process in class. The recommendations are based on the personal author experience which was gained while English language teaching at technical university. The author considers that blog technology for educational purposes is proved. First, use of the technology in teaching foreign language allows to reach certain level of the competence speaking another language during studying, secondly, to improve the acquired knowledge, skills and abilities in the subsequent professional work.

Key words: blog technology, Internet, educational information environment, interactivity, language competency, motivation, extracurricular classes.

Стаття надійшла до редакції 29.10.2014